МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Ю.А. Гороховець

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І

Методичні рекомендації до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № від

Запоріжжя
2024

УДК : 657.15(076.5)
Г703

Гороховець Ю. А. Фінансовий облік І : методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 54 с.

Методичні рекомендації до самостійної роботи підготовлені відповідно до силабусу навчальної дисципліни «Фінансовий облік І» та освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Структурно методичні рекомендації до самостійних занять включають 9 тем.

Подано зміст завдань до самостійної роботи, включаючи методичні рекомендації до вивчення окремих теоретичних питань та рішення практичних завдань, контрольні запитання, завдання до поточного контролю та питання до підсумкового контролю.

Видання призначене для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит». Може бути корисним бухгалтерам, фінансистам, економістам, ревізорам для поглиблення та вдосконалення знань із фінансового обліку.

Рецензент
В. П. Гринь, канд. економ. наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування

Відповідальний за випуск
Н. М. Проскуріна, доктор економ. наук, професор, завідувач кафедрою обліку та оподаткування

ЗМІСТ

ВСТУП 4
Тема 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ 7
Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ . 9
Тема 3. ОБЛІК КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ 11
Тема 4. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ НА РАХУНКАХ У БАНКУ 16
Тема 5. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ІНШИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ 18
Тема 6. ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ 22
Тема 7. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ 26
Тема 8. ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ 29
Тема 9. ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ, ТОВАРІВ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ 33
10. ЗАВДАННЯ ДО ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ № 1 37
11. ЗАВДАННЯ ДО ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ № 2 41
12. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ 44
ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ 47
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА 49
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА 52

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Фінансовий облік І» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань «Управління і адміністрування» спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит».

Бухгалтерський (фінансовий) облік присутній на кожному підприємстві, як система виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття управлінських рішень.

Дисципліна «Фінансовий облік І» вивчає, з урахуванням законодавчих і нормативно-правових актів, облік грошових коштів, необоротних активів (основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів, фінансових інвестицій), розрахунків з дебіторами, матеріальних запасів, товарів, готової продукції. Бухгалтерський (фінансовий) облік фіксує інформацію про господарську діяльність підприємства і призначений для складання фінансової звітності, що орієнтована, в першу чергу, на зовнішніх користувачів.

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів сучасної системи теоретичних знань з організації і методики ведення фінансового обліку на підприємствах, незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання, практичних навичок з методики обліку запасів, майна, зобов'язань, капіталу підприємства; підготовки та надання фінансової інформації різним користувачам для розробки, обґрунтування й прийняття рішень щодо ефективності діяльності господарюючого суб'єкта.

Завдання навчальної дисципліни «Фінансовий облік І»:

– оволодіти фаховою термінологією фінансового обліку;

– засвоїти основні положення нормативно-правових актів, що регулюють національну систему фінансового обліку та аудиту;

– набути теоретичні знання щодо оформлення первинних документів, облікових реєстрів, систематизації облікової інформації, складання і читання фінансової звітності;

– отримати практичні навички щодо оформлення бухгалтерських документів та звітів;

– опанувати національні та міжнародні стандарти фінансової звітності, що регулюють організацію, порядок ведення обліку та складання звітності підприємства.

Предметом навчальної дисципліни є фінансово-господарська діяльність підприємства, яка характеризує його майновий стан та фінансове положення.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і аудит» спеціальності «Облік і оподаткування» в результаті вивчення дисципліни «Фінансовий облік І», студент повинен набути такі ***загальні компетентності,*** як:

– здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

– здатність працювати в команді;

– знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

– навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій;

– здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

студент повинен набути такі ***спеціальні компетентності,*** як:

– здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення;

– застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання;

– здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій;

– ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів;

– здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування;

– здатність здійснювати дієвий контроль фінансово-господарської діяльності за допомогою надбаних знань та відповідних спеціальних методів і інструментів щодо виконання контрольних процедур у відповідності до запитів системи управління підприємством;

– здатність аналізувати фінансово-господарську діяльність, відображати господарські операції, складати фінансову, податкову звітність за опанованими методиками, технологіями, інструментарієм для роботи у сфері обліку, оподаткування та аудиту щодо суб'єктів господарювання усіх форм власності;

і програмні результати навчання:

– володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств;

– розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності;

– розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації;

– застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування;

– усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування;

– виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом;

– розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної,

соціальної, правової держави.

Досягненню мети та ефективній реалізації завдань вивчення навчальної дисципліни підпорядкована логіка її викладання, структура і зміст.

Вивчення дисципліни «Фінансовий облік І» базується на законах України, постановах Кабінету Міністрів України, нормативних документах міністерств та відомств, вимогах освітньо-професійної програми та стандарту вищої освіти з цієї спеціальності, низці гуманітарних, соціально-економічних, фундаментальних дисциплінах.

Методичні рекомендації до самостійної роботи підготовлені відповідно до силабусу навчальної дисципліни «Фінансовий облік І» та освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Основна мета даної дисципліни полягає у засвоєнні практичних навичок ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Задля досягнення цієї мети до кожної теми запропоновані задачі для розв'язку. Практична значущість розробленого комплексу завдань полягає у формуванні практичних навичок щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми, вивченню навчальної дисципліни «Фінансовий облік І» передують такі дисципліни як: «Основи вартісного вимірювання в обліку» і «Інформаційні системи і технології в обліку та аудиті». Паралельно з вивченням дисципліни «Фінансовий облік І» здобувачі вивчають дисципліну «Аудит». Дисципліна «Фінансовий облік І» є базою для вивчення таких освітніх компонент, як «Фінансовий облік ІІ», «Теорія економічного аналізу», «Виробнича практика», «Облік в бюджетних установах».

Тема 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

***Мета вивчення теми*:** усвідомити сутність системи бухгалтерського обліку; засвоїти предмет і метод бухгалтерського обліку; розглянути особливості бухгалтерського балансу; ознайомитися з рахунками бухгалтерського обліку та подвійним записом.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

1.1. Система бухгалтерського обліку на підприємстві.
1.2. План рахунків бухгалтерського обліку та подвійний запис.
1.3. Бухгалтерський баланс: серце фінансової звітності.

 Укладіть словничок таких термінів та понять: бухгалтерській облік, фінансовий облік, обліковий процес, облікова інформація, принципи бухгалтерського обліку, план рахунків.

Методичні рекомендації

В процесі опрацювання першого питання студент має звернути увагу на таке поняття, як бухгалтерський облік на підприємстві, його мету та завдання. Доцільно розглянути складові системи бухгалтерського обліку: фінансовий облік та управлінський бухгалтерський облік. Варто розглянути принципи бухгалтерського обліку та приділити увагу об’єктам обліку та видам діяльності підприємства.

Друге питання передбачає вивчення рахунків бухгалтерського обліку та системи подвійного запису.

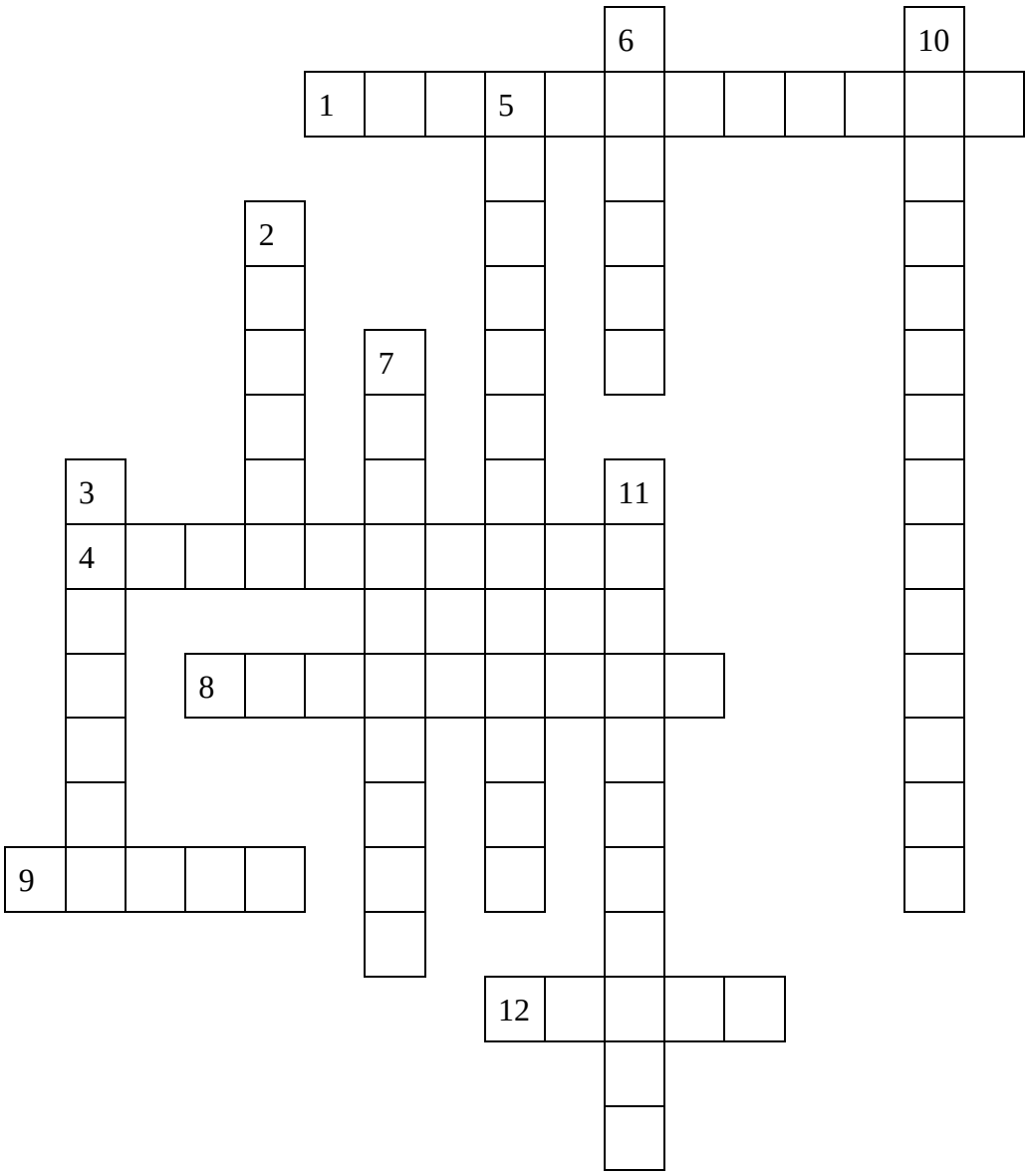
Опрацювання третього питання передбачає вивчення бухгалтерського балансу та його складових: активу та пасиву.

? Питання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику системи бухгалтерського обліку.
2. Охарактеризуйте сутність фінансового обліку.
3. В чому полягає ліквідність бухгалтерського балансу?
4. Розкрийте статті активу бухгалтерського балансу.
5. Дайте характеристику статтям пасиву балансу.

Кросворд

Вирішіть кросворд, надавши відповіді на питання.

По горизонталі:

1. Вид діяльності підприємства, що передбачає придбання та реалізацію тих необоротних активів, фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

4. Рахунки обліку, призначені для оперативного управління господарською діяльністю, для контролю за рухом і збереженням конкретних об’єктів обліку.

8. Система взаємно пов’язаних показників, що відображають фінансово-господарську діяльність підприємства за звітний період.

9. Частина балансу, система показників якої відображає склад, розміщення та використання засобів господарювання.

12. Частина балансу, система показників якої відображає джерела формування та цільового використання коштів підприємства.

По вертикалі:

1. Укрупнене групування статей балансу.
2. Групування та поточне відображення в грошовій оцінці господарських операцій з метою обліку коштів та їх джерел.
5. Вимога до бухгалтерського фінансового обліку, яка одержується за мінімальних витрат з урахуванням достатньої повноти та своєчасності інформації.
6. Економічно однорідний вид майна в активі або джерела в пасиві балансу.
7. Рахунки обліку, на яких відображаються узагальнені дані про господарські засоби, джерела їх формування, процеси.
10. Спосіб бухгалтерського обліку, що забезпечує зіставлення фактичних готівкових залишків коштів з обліковими даними.
11. Вимога до бухгалтерського фінансового обліку, згідно якої облікова інформація відповідає плановій, її фактичні дані порівнюються за різними періодами з показниками планів, сформованих на різних підприємствах.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Мета вивчення теми: вивчити особливості організації бухгалтерського обліку в Україні; ознайомитись з обов'язковими реквізитами первинних документів; усвідомити сутність облікової політики на підприємстві.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

2.1. Роль бухгалтерського обліку на підприємстві.
2.2. Документальне забезпечення в бухгалтерському обліку.
2.3. Облікова політика на підприємстві.

Укладіть словничок таких термінів та понять: бухгалтерській облік, фінансовий облік, первинний документ, облікова політика підприємства.

Методичні рекомендації

Перше питання передбачає вивчення рівнів регулювання бухгалтерського (фінансового) обліку. Також необхідно ознайомитись з нормативною базою, яка регулює ведення бухгалтерського обліку в нашій країні.

Розкриття другого питання полягає у вивченні сутності та складових первинних документів, які забезпечують фіксацію господарських операцій на підприємстві. Необхідно звернути увагу на нормативні документи, якими

визначено обов'язкові реквізити первинного документа. Окрім цього, слід ознайомитися з формами та стадіями обробки первинних документів.

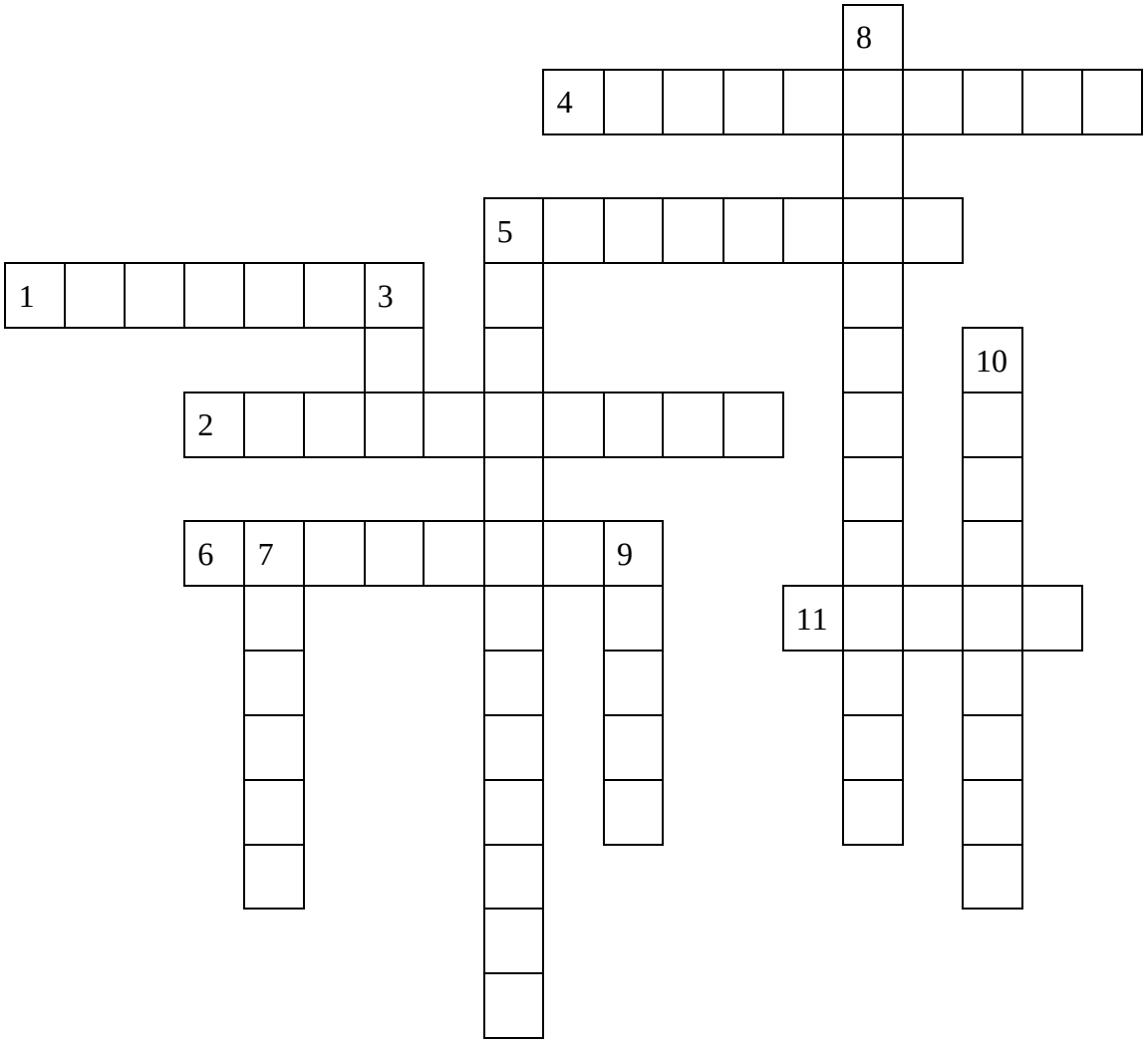
З метою засвоєння третього питання необхідно звернути увагу на головний документ кожного підприємства – облікову політику. Дане питання передбачає вивчення складових інформації, які має містити даний документ.

? Питання для самоконтролю:

1. Назвіть рівні регулювання бухгалтерського обліку в Україні.
2. Охарактеризуйте складові первинного документа.
3. Які ви знаєте види первинних документів?
4. Що являє собою облікова політика на підприємстві?
5. Чи дозволяє чинне законодавство вносити зміни в облікову політику?

Кросворд

Вирішіть кросворд, надавши відповіді на питання

По горизонталі:

1. Початкова стадія руху документів на підприємстві.
2. Документ, в якому викладено обов'язки кожного працівника бухгалтерії.
4. Напис, який робиться на документі у разі внесення зміни даних.
5. Посадовець, якому безпосередньо підпорядковується головний бухгалтер.
6. Одна із форм бухгалтерського обліку.
11. Документ, яким затверджується прийнята підприємством облікова політика.

По вертикалі:

1. Документ, який складається за результатами перевірки стану бухгалтерського обліку та достовірності звітних даних при звільненні головного бухгалтера і передачі справ.
5. Рух документів через усі стадії опрацювання, починаючи з моменту виписки і закінчуючи здаванням до архіву.
7. Один із обов'язкових реквізитів первинного документа
8. Один із чинників, від якого залежить чисельність і структура облікового персоналу на підприємстві
9. Місце зберігання документів після їх повного опрацювання на підприємстві.
10. Посадовець, якому у разі звільнення головний бухгалтер передає справи.

Тема 3. ОБЛІК КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Мета вивчення теми: ознайомитись з організацією обліку касових операцій; розглянути первинні касові документи та порядок їх ведення; вивчити способи розрахунку ліміту каси.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

3.1. Готівкові розрахунки на підприємстві.
3.2. Документальне забезпечення ліміту залишку готівки в касі.

Укладіть словничок таких термінів та понять: каса, видатковий касовий ордер, прибутковий касовий ордер, ліміт каси.

Методичні рекомендації

Перше питання передбачає розкриття сутності понять «касові операції»,

«готівкові розрахунки». Варто приділити увагу основним документам, які фіксують рух готівки на підприємстві. Також слід вивчити рахунки бухгалтерського обліку, які призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в касі підприємства.

Вивчення другого питання передбачає розкриття сутності поняття «ліміт каси» та способи його розрахунку на підприємстві.

? Питання для самоконтролю:

1. Які нормативні документи регламентують організацію готівкових розрахунків на підприємстві?
2. Охарактеризуйте первинні документи, якими фіксуються операції з руху готівки в касі.
3. За яких умов касир здійснює видачу готівки з каси підприємства?
4. Розкрийте терміни здачі понадлімітної виручки в установи банку.
5. Які рахунки призначені для ведення обліку готівки в касі?

Приклади розв'язання типових задач

Наприклад, ТОВ «Клеопатра», що здає виручку до банку щодня, встановлює ліміт каси на 01.04.2024 р. Інформація про рух готівки в касі підприємства за останні 12 місяців, що передують даті встановлення ліміту, і про суму встановленого ліміту наведена в таблиці 3.1.

Необхідно розрахувати ліміт залишку готівки в касі ТОВ «Клеопатра» на підставі середньоденних надходжень готівки до каси (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Розрахунок ліміту залишку готівки в касі ТОВ «Клеопатра»

№ з/п	Місяць	Кількість робочих днів	Надходження грошових коштів, що включаються до розрахунку			Разом
			виручка від реалізації товарів	повернення невикористаних підзвітних сум	отримання готівки з банку	
2023 рік						
1	Квітень	20	28000,00	–	27900,00	55900,00
2	Травень	23	36000,00	–	32200,00	68200,00
3	Червень	22	29700,00	–	27500,00	57200,00
4	Липень	21	28250,00	–	28400,00	56650,00
5	Серпень	23	36400,00	210,00	35000,00	71610,00
6	Вересень	21	32180,00	–	32600,00	64780,00
7	Жовтень	22	34150,00	–	33150,00	67300,00
8	Листопад	22	40400,00	–	36000,00	76400,00
9	Грудень	21	30700,00	315,00	32830,00	63845,00
2024 рік						
10	Січень	23	31210,00	–	30200,00	61410,00
11	Лютий	21	29600,00	75,00	31150,00	60825,00

№ з/п	Місяць	Кількість робочих днів	Надходження грошових коштів, що включаються до розрахунку			Разом
			виручка від реалізації товарів	повернення невикористаних підзвітних сум	отримання готівки з банку	
12	Березень	21	32500,00	–	32000,00	64500,00

Згідно з Порядком розрахунку ліміту залишку готівки в касі, ліміт каси ТОВ «Клеопатра» розраховується на підставі середньоденних надходжень готівки до каси.

В даному випадку у розрахунку ліміту залишку готівки в касі прийматимуть участь три місяці з останніх 12 місяців, що передують встановленню ліміту каси, в якому сума надходжень готівки була найбільшою (жовтень 2023 р., листопад 2023 р., грудень 2023 р.).

Кількість робочих днів в обраному періоді – 65. Середньоденна сума надходжень за розрахунковий період 3193,00 грн (207545,00 грн. : 65 роб. дн.). Отриману величину округлюємо до цілих гривень за правилами математики. Відповідно, ліміт каси ТОВ «Клеопатра» складе 3193,00 грн.

Завдання до самостійної роботи

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій по рахунку 30 «Готівка» та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого здійснена операція (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Господарські операцій з надходження на рахунок 30 «Готівка»

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Нарахування відсотків по строковому депозиту		
	Отримані по чеку грошові кошти з поточного рахунку підприємства на виплату заробітної плати		
	Зараховано кошти на депозитний рахунок на строк до 3 місяців		
	Зараховано кошти на депозитний рахунок на строк від 3 до 12 місяців		
	Отримані по чеку грошові кошти на виплату авансу по відрядженню працівника		
	Виплачена заробітна плата працівникам підприємства.		
	Видані грошові кошти під звіт на відрядження.		
	Отримана доплата за поставлені товари.		
	Оплачено інструмент за допомогою КПК (кошти заблоковано)		

Завдання 2. ТОВ «АВС», що здійснює виробництво готової продукції та

роздрібну торгівлю товарами, відповідно до договору банківського обслуговування *№ 276/К-3 від 30.03.22 р.,* здає виручку до банку *на р/р UA123998550000026008543561289 в АКБ «Гривня»* щодня.

Таблиця 3.3 – Розрахунок встановлення ліміту залишку готівки в касі

№ з/п	Місяць	Кількість робочих днів	Надходження грошових коштів, що включаються до розрахунку			Разом
			виручка від реалізації товарів	повернення невикористаних підзвітних сум	отримання готівки з банку	
2023 рік						
1	Червень	?	18500	–	3000	–
2	Липень		17900	–	3000	–
3	Серпень		37300	2750	3000	–
4	Вересень		29200	–	3000	–
5	Жовтень		20400	–	3000	–
6	Листопад		21800	–	3000	–
7	Грудень		32300	200	3000	–
2024 рік						
8	Січень	?	24000	200	3000	–
9	Лютий		23800	–	3000	–
10	Березень		24200	–	3000	7000
11	Квітень		32100	1800	3000	–
12	Травень		33200	–	3000	–

Необхідно:

– заповнити таблицю 3.3, розрахувавши кількість робочих днів в місяцях періоду, які беруть участь в розрахунку;

– розрахувати ліміт каси на підставі **середньоденних надходжень готівки до каси** та касових оборотів підприємства за останні 12 місяців, які наведено в таблиці.

Завдання 3. ТОВ «Венера» здійснює операції, пов'язані з розрахунками виключно в безготівковій формі. При цьому з каси підприємства видаються кошти під звіт на господарські потреби та на відрядження. В банк кошти здаються один раз на *п'ять робочих днів згідно із договором банківського рахунку № 487629 від 30.03.2012 р. на р/р UA129883690000026004673561658 в АКБ «Економ-банк».*

Необхідно:

– розрахувати ліміт каси на підставі **середньоденної видачі готівки з каси** підприємства за останні 12 місяців, що передують даті встановлення ліміту;

– заповнити бланк Розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі;

– становлений ліміт затвердити внутрішнім наказом (розпорядженням) по підприємству; в тексті такого наказу слід зазначити, які 3 місяці прийнято до розрахунку ліміту каси, а також дату, з якої застосовуватиметься встановлений ліміт каси. Дані для виконання завдання відображено в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Обсяг видачі з каси готівки

Показник	2023 рік							2024 рік				
	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень
Обсяг видачі з каси готівки, що включається до розрахунку	8300	8100	8900	8300	8950	6800	8200	8900	8100	8300	8800	8500

Бланк розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі:

Товариство з обмеженої відповідальністю «Венера»

м. Черкаси. вул. Чехова. 158

Касові обороти

№ з/п	Найменування показників	Фактично за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти, що передують строку встановлення (перегляду) ліміту каси
1	Готівкова виручка (надходження до кас, крім сум, що одержані з банків)	–
2	Середньоденні надходження (рядок 1 розділити на кількість робочих днів підприємства за три місяці)	–
3	Виплачено готівкою на різні потреби, а також на відрядження (крім виплат, пов'язаних з оплатою праці, пенсій, стипендій, дивідендів)	?
4	Середньоденна видача готівки (рядок 3 розділити на кількість робочих днів підприємства за три місяці)	?
Найменування показника		**Установлено підприємством**
Ліміт залишку готівки в касі		?
Найменування показника		**Визначається строк здавання готівкової виручки (готівки) та зазначаються реквізити договорів банківських рахунків**
Строки здавання готівкової виручки (готівки)		?

Керівник підприємства *Ковтун «01» червня* 2024 року. М. П.

Головний (старший) бухгалтер *Сом «01» червня* 2024 року. М. П.

Тема 4. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ НА РАХУНКАХ У БАНКУ

Мета вивчення теми: ознайомитись з обліком операцій на поточних рахунках в банку в національній та іноземній валюті; вивчити особливості операцій із продажу та придбання безготівкової іноземної валюти; навчитись розраховувати курсові різниці; розглянути особливості обліку грошових коштів через корпоративні платіжні картки.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

4.1. Сутність та види банківських рахунків підприємства.

4.2. Бухгалтерський облік грошових коштів на поточних рахунках підприємства.

 Укладіть словничок таких термінів та понять: поточний рахунок, депозитний рахунок, курсова різниця, корпоративна платіжна картка.

Методичні рекомендації

Вивчення першого питання полягає в засвоєнні сутності поняття «банківський рахунок», як невід'ємного інструменту безготівкових розрахунків підприємства. Дане питання передбачає розгляд видів рахунків, які можуть відкривати підприємства в установах банку: поточні, депозитні, соціальні тощо.

Друге питання передбачає вивчення рахунків, на яких ведеться бухгалтерський облік грошових коштів. Дане питання передбачає розкриття методики обліку руху грошових коштів на таких рахунках: 31 «Рахунки в банках», 33 «Інші кошти» та субрахунках до них, відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, яка затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291.

? Питання для самоконтролю:

1. Які рахунки відкривають в установах банку підприємства?
2. В чому полягають функції банківських рахунків?
3. На яких рахунках ведеться бухгалтерський обліку грошових коштів?
4. З якою метою відкривають соціальні рахунки підприємства?
5. В чому суть депозиту «овернайт»?
6. Які рахунки бухгалтерського обліку призначені для обліку депозитів?
7. На яких рахунки бухгалтерського обліку фіксуються кредитні операції з руху грошових коштів?

Приклади розв'язання типових задач

Наприклад, на поточний рахунок підприємства 06.12.2023 р. надійшла передоплата за готову продукцію в сумі 18313,63 грн, а 07.12.2023 р. було відвантажено продукцію на вітчизняний ринок України покупцеві. Господарські операції та первинні документи, які має скласти підприємство, відображені в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Реалізація готової продукції (перша подія – передоплата)

№ з/п	Господарська операція	Дт	Кт	Сума, грн	Документ
1	Отримана передоплата від покупця, 06.12.2023	311	361	18313,63	Платіжне доручення
		6431	6432	3052,27	
3	Складена та зареєстрована ПН, 06.12.2023	6432	6412	3052,27	Податкова накладна
2	Відвантажено ГП покупцеві, 07.12.2023	901	26	8360,23	Видаткова накладна
		361	701	18313,63	
		701	6431	3052,27	

Завдання до самостійної роботи

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій з надходження безготівкової національної валюти на поточні рахунки підприємства в національній валюті та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого проведена операція (табл. 4.2).

Таблиця 4.2 – Господарські операцій з надходження на рахунок 31 «Рахунки в банках»

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Використано грошові кошти на адміністративні цілі		
	Сплачено штрафи, пені, неустойки, визнані підприємством		
	Видано готівку з каси у підзвіт		
	Видано до операційної каси розмінну монету		
	Отримано грошові кошти за повернений постачальнику товар		
	Отримано грошові кошти в погашення заборгованості з фінансової оренди		
	Отримано дивіденди, проценти, роялті		
	Зараховано на поточний рахунок у національній валюті кошти, отримані від продажу іноземної валюти		
	Отримано проценти на залишки коштів на депозитних рахунках до запитання		

Завдання 2. Підприємство видало працівнику КЕПЗ, перерахувавши на неї 4 жовтня 2024 року 8000,00 грн. для придбання канцтоварів. Працівник 6 жовтня 2024 року придбав у магазині необхідні канцтовари на суму 600,00 грн., у тому числі ПДВ 100,00 грн. І в цей же день передав інструмент на склад та подав до бухгалтерії підприємства затверджений керівником Звіт, до якого додано підтвердні документи: квитанцію платіжного термінала та чек РРО. Податкова накладна на цю операцію своєчасно (15 жовтня) зареєстрована у ЄРПН.

Заблоковані кошти були списані з рахунку тільки 07.10.24 р.

Необхідно відобразити зазначені операції в бухгалтерському обліку (табл. 4.3).

Таблиця 4.3 – Облік операцій з придбання товарів з використанням КЕПЗ

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

Завдання 3. 08.02.2024 р. підприємство через уповноважений банк придбало 12000,00 доларів США. Курс НБУ на цю дату становить 43,80 грн./долар США., курс на міжбанку склав 44,50 грн./долар США.

Для купівлі інвалюти банку було перераховано 540000,00 грн.

Комісійна винагорода банку становить 500,00 грн.

Необхідно: відобразити операції з придбання інвалюти в обліку (табл. 4.4).

Таблиця 4.4 – Зміст господарських операцій з купівлі валюти

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн / євро
1.					
…					

Тема 5. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ІНШИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Мета вивчення теми: ознайомитися з сутністю та особливостями обліку необоротних активів; вивчити сутність основних засобів; ознайомитися з рахунками, на яких ведеться облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів; вивчити методи нарахування амортизації.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

5.1. Необоротні активи на підприємстві.

5.2. Основні засоби та інші необоротні матеріальні активи.

5.3. Використання основних засобів та інших необоротних активів на підприємстві.

 Укладіть словничок таких термінів та понять: необоротні активи, основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, амортизація.

Методичні рекомендації

Перше питання передбачає вивчення сутності поняття «необоротні активи». Сутність необоротних активів проявляється у їх функціях, тому варто приділити увагу класифікації необоротних активів для цілей бухгалтерського обліку за Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, який затверджено Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 № 291.

Друге питання передбачає вивчення сутності таких понять, як: «основні засоби», «інші необоротні матеріальні активи», та рахунків, на яких ведеться бухгалтерський облік даного виду активів.

Третє питання передбачає вивчення використання основних засобів на підприємстві. Студенту варто звернути увагу на існуючі методи нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

? Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте необоротні активи підприємства.
2. Наведіть класифікацію основних засобів?
3. Що являє собою первісна вартість основних засобів за П(С)БО 7?
4. Що являє собою справедлива вартість основних засобів за П(С)БО 7?
5. Охарактеризуйте інші необоротні матеріальні активи.

Приклади розв'язання типових задач

Наприклад, підприємство безоплатно отримало верстат справедливою вартістю 54000 грн., за транспортування верстата сплачено 1800,00 грн. (у тому числі ПДВ 300,00 грн.). В бухгалтерському обліку операції із безоплатно отриманого ОЗ будуть відображені так, як показано в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Господарські операції із безоплатно отриманого ОЗ

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Перераховано передоплату за транспортування верстата, безоплатно отриманого підприємством	371	311	1800,00
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ, сплачену у складі передоплати за транспортні послуги	644/1	644/ПДВ	300,00
		641/ПДВ	644/1	300,00
3	Отримано безоплатно верстат	152	424	54000,00
4	Отримано транспортні послуги	152	631	1500,00

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
5	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ за отриманими транспортними послугами	644/ПДВ	631	300,00
6	Відображено залік заборгованостей	631	371	1800,00
7	Введено в експлуатацію безоплатно отриманий верстат (54000,00 грн. + 1500,00 грн.)	104	152	55500,00
8	Зменшено залишок на позабалансовому рахунку 09 «Амортизаційні відрахування»	–	09	1500,00

Завдання до самостійної роботи

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій з руху ОЗ на підприємстві та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого проведена операція (табл. 5.2).

Таблиця 5.2 – Господарські операції з руху ОЗ на підприємстві

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Отримано принтер як внесок до статутного капіталу		
	Включено до первісної вартості об’єкта ОЗ вартість послуг з перевезення обладнання		
	Введено в експлуатацію об’єкт ОЗ		
	Оприбутковано меблі директору з виробництва (МНМА)		
	Введено верстат в експлуатацію		
	Нараховано амортизацію об’єкта ОЗ		
	Нараховано амортизацію об’єкта МНМА		
	Перерахована передоплата постачальнику за стіл комп’ютерний (МНМА)		

Завдання 2. Підприємство у вересні 2024 року придбало в бухгалтерію ноутбук, вартість якого склала 32600,00 грн., в тому числі ПДВ 5433,33 грн. Після отримання від постачальника та оплати його вартості такий об’єкт введено в експлуатацію. Вартість доставки склала 8000,00 грн, без ПДВ. Необхідно:

1. Відобразити дану операцію в бухгалтерському обліку та визначити первісну вартість основного засобу (табл. 5.3).

Таблиця 5.3 – Введення в експлуатацію ОЗ

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

2. Ввести ноутбук в експлуатацію (скласти наказ на створення комісії, наказ на введення в експлуатацію ОЗ, завантажити бланк Акту введення в експлуатацію за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818 та заповнити його).

3. Відповідно до облікової політики підприємства, амортизація основних засобів нараховується прямолінійним методом. Розрахуйте суму зносу за кожен місяць 2024 р., відобразивши господарські операції в обліку.

Завдання 3. Підприємство у вересні 2024 року придбало в бухгалтерію офісні меблі, вартість яких склала 60000,00 грн., в тому числі ПДВ 10000,00 грн. Після отримання від постачальника та оплати його вартості такий об'єкт введено в експлуатацію. Вартість доставки склала 6000,00 грн, без ПДВ. Необхідно:

1. Відобразити дану операцію в бухгалтерському обліку та визначити первісну вартість основного засобу (табл. 5.4).

Таблиця 5.4 – Господарські операції з введення в експлуатацію ОЗ

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

2. Ввести офісні меблі в експлуатацію (скласти наказ на створення комісії, наказ на введення в експлуатацію ОЗ, завантажити бланк Акту введення в експлуатацію ОЗ за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818 та заповнити його).

3. Відповідно до облікової політики підприємства, амортизація основних засобів нараховується прямолінійним методом. Розрахуйте суму зносу за кожен місяць 2024 р., відобразивши господарські операції в обліку.

Завдання 4. Підприємство придбало принтер «Canon» в бухгалтерію. Вартість принтеру, відповідно до отриманої Видаткової накладної постачальника № 16 від 01.09.2024 р. 18 000,00 грн., без ПДВ. Товар сплачено в день отримання 01.09.2024 р.

Відповідно до облікової політики ТОВ «АВС», амортизація МНМА нараховується методом «100%» – 100% вартості МНМА амортизують у першому місяці його використання. Необхідно:

1. Скласти бухгалтерські проведення щодо оприбуткування та введення в експлуатацію принтера «Canon» (табл. 5.5).

Таблиця 5.5 – Господарські операції з введення в експлуатацію МНМА

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

2. Ввести (скласти наказ на створення комісії, наказ на введення в експлуатацію МНМА, завантажити бланк Акту введення в експлуатацію інших необоротних матеріальних активів за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818 та заповнити його).

Тема 6. ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Мета вивчення теми: вивчити сутність нематеріальних активів; ознайомитись з рахунками обліку нематеріальних активів; пізнати способи надходження та вибуття нематеріальних активів; вивчити особливості нарахування накопиченої амортизації нематеріальних активів.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

6.1. Нематеріальні активи на підприємстві.
6.2. Бухгалтерський облік нематеріальних активів.
6.3. Використання нематеріальних активів на підприємстві.

Укладіть словничок таких термінів та понять: нематеріальні активи, накопичена амортизація, первісна вартість, справедлива вартість, надходження нематеріальних активів, вибуття нематеріальних активів.

Методичні рекомендації

Процес опрацювання першого питання студент має розпочати з вивчення сутності дефініції «нематеріальний актив» в частині нормативних документів, які регулюють питання бухгалтерського обліку нематеріальних активів (далі – НМА), зокрема, П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» і ПКУ. Слід звернути увагу на способи надходження НМА на підприємство та їх визнання в бухгалтерському обліку.

Вивчення другого питання полягає у розгляді рахунків бухгалтерського обліку, на яких обліковуються нематеріальні активи за Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, який затверджено Наказом Міністерства фінансів України 30.11.99 № 291.

При вивченні третього питання слід розглянути способи нарахування накопиченої амортизації на НМА, які використовуються на підприємстві.

? Питання для самоконтролю:

1. В чому суть нематеріальних активів як об’єкта обліку?
2. Що являє собою первісна вартість нематеріальних активів за П(С)БО 8?
3. Що являє собою справедлива вартість нематеріальних активів за П(С)БО 8?
4. Назвіть способи вибуття НМА на підприємство.
5. Охарактеризуйте методи нарахування амортизації НМА.
6. На якому рахунку обліковують торгівельну марку?
7. Назвіть специфічні особливості нематеріальних активів.

Приклади розв’язання типових задач

Наприклад, підприємство в обмін на корпоративні права отримало від засновника до статутного капіталу право власності на торговельну марку за погодженою засновниками вартістю 300000,00 грн. (у тому числі ПДВ 50000,00 грн.). Витрати, пов’язані з переоформленням прав на такий об’єкт, склали 5000,00 грн. (без ПДВ). На дату отримання об’єкта НМА підприємство-емітент є платником ПДВ.

Господарські операції, які будуть здійснені в обліку підприємства щодо отримання НМА до статутного капіталу, відображено в таблиці 6.1.

Таблиця 6.1 – Облік надходження НМА до статутного капіталу

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Сформовано статутний капітал	46	40	2000000,00 (умовно)
2	Отримано від засновника внесок до статутного капіталу у вигляді права власності на торговельну марку	154*	46	250000,00
3	Відображено податковий кредит (за наявності зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної)	644/1	46	50000,00
		641/ПДВ	644/1	50000,00
4	Сплачено витрати, пов’язані з переоформленням прав	377, 642	311	5000,00
		154	377, 642	5000,00
5	Введено об’єкт НМА в господарський оборот*	123	154	255000,00

Завдання до самостійної роботи

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій з руху НМА на підприємстві та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого проведена операція (табл. 6.2).

Таблиця 6.2 – Господарські операції з руху НМА на підприємстві

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Включено до первісної вартості об'єкта НМА вартість послуг з доставки технічних умов		
	Отримано торгову марку як внесок до статутного капіталу		
	Введено в експлуатацію комп'ютерну програму		
	Нараховано амортизацію на комп'ютерну програму прямолінійним методом		
	Перераховано передплату за купівлю комп'ютерної програми		
	Перераховано державне мито за видачу свідоцтва на торгову марку		
	Отримано торгову марку		
	Перераховано плату за послуги патентній фірмі		
	Отримано послуги з установлення і налагодження комп'ютерної програми		

Завдання 2. Підприємство в липні 2024 року придбало право власності на знак для товарів і послуг. Вартість отриманого об'єкта НМА становить 660000,00 грн., у тому числі ПДВ 11000,00 грн.

Підприємством сплачено збори, пов'язані з реєстрацією права власності на знак, у сумі 1800,00 грн. та перераховано державне мито за видачу свідоцтва на знак у сумі 85,00 грн.

Необхідно:

1. Відобразити вищезазначені операції в бухгалтерському обліку та визначити первісну вартість НМА (табл. 6.3).

Таблиця 6.3 – Проведення до господарських операцій з введення в експлуатацію об'єкта НМА, створеного власними силами

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

2. Ввести об'єкт НМА в експлуатацію (скласти наказ на створення комісії, наказ на введення в експлуатацію об'єкта інтелектуальної власності, завантажити бланк Акту введення господарський оборот об'єкта інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 22.11.2004 № 732 та заповнити його).

3. Відповідно до облікової політики підприємства, амортизація нематеріальних активів нараховується прямолінійним методом. Розрахуйте суму зносу за кожен місяць 2024 р., відобразивши господарські операції в обліку.

Завдання 3. Підприємство в липні 2024 р. придбало у фізичної особи об'єкт НМА (виключні майнові права на літературний твір). Відповідно до умов договору, винагорода за отриманий об'єкт НМА становить 120000,00 грн.

Необхідно:

1. Відобразити операції в бухгалтерському обліку ТОВ «АВС» щодо придбання об'єкта НМА у фізичної особи та визначити первісну вартість НМА (табл. 6.4).

Таблиця 6.4 – Введення в експлуатацію об'єкта НМА, придбаного у фізичної особи

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

2. Ввести об'єкт НМА в експлуатацію (скласти наказ на створення комісії, наказ на введення в експлуатацію об'єкта інтелектуальної власності, завантажити бланк Акту введення господарський оборот об'єкта інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 22.11.2004 № 732 та заповнити його).

3. Відповідно до облікової політики підприємства, амортизація нематеріальних активів нараховується прямолінійним методом. Розрахуйте суму зносу за кожен місяць 2024 р., відобразивши господарські операції в обліку.

Завдання 4. Підприємство в обмін на корпоративні права передає до статутного капіталу об'єкт НМА «Права на торговельну марку».

В обліку підприємства за таким об'єктом НМА:

– первісна вартість – 38000,00 грн.;

– залишкова вартість – 18000,00 грн.;

– сума накопиченої амортизації – 20000,00 грн.

Залишкова вартість об'єкта НМА на початок місяця, в якому відбулася його передача, становить 18500,00 грн. Об'єкт НМА передається за погодженою засновниками вартістю 36400,00 грн., у тому числі ПДВ 6066,67 грн. Частка інвестора в статутному капіталі становить 10 %

Необхідно:

1. Відобразити операції в бухгалтерському обліку підприємства щодо внесення НМА до статутного капіталу (табл. 6.5).

Таблиця 6.5 – Проведення до господарських операцій щодо внесення НМА до статутного капіталу

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

2. Ввести об’єкт НМА в експлуатацію (скласти наказ на створення комісії, наказ на введення в експлуатацію об’єкта інтелектуальної власності, завантажити бланк Акту введення господарський оборот об’єкта інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб’єктами державного сектору та порядку їх складання» від 22.11.2004 № 732 та заповнити його).

Тема 7. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Мета вивчення теми: дізнатись, які активи слід вважати запасами; ознайомитись з методами вибуття запасів; вивчити порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій руху виробничих запасів.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

7.1. Сутність запасів на підприємстві.
7.2. Використання запасів в господарській діяльності підприємства.

Укладіть словничок таких термінів та понять: запаси, метод ідентифікованої собівартості, метод середньозваженої собівартості, метод ФІФО, метод нормативних витрат, метод ціни продажу.

Методичні рекомендації

Процес опрацювання першого питання студент має розпочати з вивчення сутності поняття «запаси» на підприємстві відповідно до П(С)БО 9 «Запаси». Слід приділити увагу вивченню класифікаційних ознак запасів, яка наведена в Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.1999 р.

Друге питання передбачає вивчення особливостей бухгалтерського і податкового обліку надходження та вибуття запасів, документування цих операцій. Студенту слід приділити увагу вивченню методів вибуття запасів.

? Питання для самоконтролю:

1. Що таке запаси і яка їх роль на підприємстві?
2. Назвіть способи надходження запасів на підприємство.
3. Які ви знаєте методи вибуття запасів?

4. Дайте характеристику рахункам бухгалтерського обліку запасів.
5. В яких випадках проводиться інвентаризація запасів на підприємстві?

Приклади розв'язання типових задач

Наприклад, згідно з установчими документами підприємства, внесок до статутного капіталу засновником-резидентом здійснюється шляхом внесення комплектуючих виробів на суму 300000,00 грн. (з урахуванням ПДВ). На момент отримання запасів підприємство-емітент є платником ПДВ.

Особливості відображення зазначеної операції в бухгалтерському обліку, відображено в таблиці 7.1.

Таблиця 7.1 – Придбання запасів в обмін на неподібні активи

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Відображено заборгованість учасника з внеску до статутного капіталу	46	401	300000,00
2	Оприбутковано комплектуючі, отримані як внесок до статутного капіталу	202	46	250000,00
3	Відображено податковий кредит з ПДВ (за наявності податкової накладної, зареєстрованої в ЄРПН)	644/1	46	50000,00
		641/ПДВ	644/1	50000,00

Завдання до самостійної роботи

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій з руху запасів на підприємстві та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого проведена операція (табл. 7.2).

Таблиця 7.2 – Господарські операцій з руху запасів на підприємстві

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Одержано пісок на ремонт цеху		
	Відвантажено партію фарби		
	Оприбутковано комплектуючі для ремонту цеху		
	Оприбутковано безоплатно одержані запчастини для ремонту цеху		
	Отримано товар від постачальника		
	Перераховано постачальнику оплату за раніше отриманий товар		
	Нараховано торгову націнку		
	Передано товар у роздріб		

Завдання 2. Підприємство придбало партію товарів вартістю 54000,00 грн., у тому числі ПДВ 9000,00 грн. Зважаючи на недостатність власних площ, підприємство уклало договір зберігання строком на 1 місяць. За умовами договору, зберігач не має права розпоряджатися отриманим на зберігання майном. Плата за зберігання становить 1860,00 грн. на місяць, у тому числі ПДВ 310,00 грн.

Необхідно зазначені операції відобразити в обліку підприємства (табл. 7.3.).

Таблиця 7.3 – Зберігання без права зберігача розпоряджатися отриманими запасами

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

Завдання 3. Підприємство передає товарному складу на відповідальне зберігання товар, – цукор вартістю 90000,00 грн., у тому числі ПДВ 15000,00 грн. За умовами договору зберігач має право розпоряджатися прийнятим на зберігання товаром. Плата за зберігання становить 2340,00 грн. на місяць, у тому числі ПДВ 390,00 грн. Після закінчення строку договору товар повернуто поклажодавцеві.

Необхідно: зазначені операції відобразити в обліку підприємства-поклажодавця (табл. 7.4).

Таблиця 7.4 – Зберігання запасів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

Завдання 4. Підприємство оптової торгівлі придбало партію товару в кількості 100 мобільних телефонів за ціною 18000,00 грн., у тому числі ПДВ 3000,00 грн. на загальну суму 1800000,00 грн.

Після закінчення 6 місяців у зв’язку з наявністю на ринку аналогічних моделей за нижчою ціною 20 телефонів із цієї партії залишилися нереалізованими.

Керівництвом підприємства прийнято рішення уцінити цей товар до вартості його можливої реалізації.

Комісією, створеною на підприємстві для проведення уцінки, встановлено, що чиста вартість реалізації телефону такої моделі становить 12200,00 грн. за 1 телефон (без урахування ПДВ).

Загальна сума уцінки склала 56000,00 грн. Уцінені телефони в кількості 20 шт. реалізовані за ціною 12640,00 грн., у тому числі ПДВ 2106,67 грн.

Необхідно: зазначені операції відобразити в обліку підприємства (табл. 7.5).

Таблиця 7.5 – Уцінка товарів, що обліковуються в покупних цінах

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

Завдання 5. Підприємство оптової торгівлі придбало партію товару в кількості 130 чайників за ціною 900,00 грн., у тому числі ПДВ 150,00 грн., на загальну суму 117000,00 грн.

Через 3 місяці у зв'язку з наявністю на ринку аналогічних товарів за нижчою ціною 20 чайників із цієї партії залишилися нереалізованими.

Керівництвом підприємства прийнято рішення уцінити цей товар до вартості його можливої реалізації. Комісією, створеною на підприємстві для проведення уцінки, встановлено, що чиста вартість реалізації чайника такої моделі становить 500,00 грн. за 1 чайник (без урахування ПДВ).

Загальна сума уцінки склала 5000,00 грн.

В результаті зниження ціни, підприємство реалізувало 15 чайників за ціною 600,00 грн., у тому числі ПДВ 100,00 грн.

Згодом унаслідок збільшення споживчого попиту підприємство прийняло рішення про дооцінку 5 чайників, що залишилися, до їх первісної вартості 750,00 грн. (без урахування ПДВ).

Загальна сума дооцінки склала 1250,00 грн.

Необхідно: зазначені операції відобразити в обліку підприємства (табл. 7.6).

Таблиця 7.6 – Проведення до господарських операцій з закупівлі пакувальних матеріалів

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

Тема 8. ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Мета вивчення теми: вивчити сутність поняття «дебіторська заборгованість» та ознайомитись з її видами; розглянути особливості обліку довгострокової та поточної дебіторської заборгованості; вивчити особливості створення резерву сумнівних боргів.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

8.1. Дебіторська заборгованість на підприємстві.

8.2. Резерв сумнівних боргів: створення та методика відображення в обліку.

 Укладіть словничок таких термінів та понять: борг, довгострокова дебіторська заборгованість, поточна дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості.

Методичні рекомендації

Процес опрацювання першого питання студент має розпочати з вивчення змісту поняття «дебіторська заборгованість» відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та звернути увагу на її класифікаційні ознаки.

Друге питання передбачає вивчення порядку формування резерву сумнівних боргів та відображенню в обліку. Слід приділити увагу методам розрахунку резерву сумнівних боргів.

? Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте сутність поняття «дебіторська заборгованість».
2. Назвіть методи розрахунку резерву сумнівних боргів.
3. На яких рахунках бухгалтерського обліку відображають дебіторську заборгованість?

Приклади розв'язання типових задач

Наприклад, підприємство оптової торгівлі за договором купівлі-продажу відвантажило покупцеві товар на загальну суму 247000,00 грн., у тому числі ПДВ 20 % 4000,00 грн.

Згідно з умовами договору, оплата товару покупцем має бути здійснена на поточний рахунок підприємства-продавця протягом 15 днів з моменту відвантаження.

Первісна вартість партії товару – 15000,00 грн.

У прикладі, що розглядається, на дату відвантаження товару (27.09.2024 р.) покупцеві сума визнаного доходу і відповідно дебіторської заборгованості склала 24000,00 грн. (у тому числі ПДВ – 4000,00 грн.).

Витрати підприємства в частині вартості проданого товару склали 14000,00 грн. і відповідають дебетовому обороту за дебетом субрахунку 791 «Результат операційної діяльності».

Чистий дохід підприємства від розглянутої торгової операції отримують шляхом згортання оборотів за субрахунком 791 «Результат операційної діяльності» – кредитового в сумі 20000,00 грн. і дебетового в сумі 15000,00 грн. – і становить 5000 грн.

Порядок відображення цієї операції в бухгалтерському обліку підприємства-продавця наведено в таблиці 8.1.

Таблиця 8.1 – Облік дебіторської заборгованості

Первинний документ	Дата	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
			Дебет	Кредит	
Реалізація партії товару					
Видаткова накладна	27.09.2024	Відвантажено партію товару покупцеві та відображено дохід від її реалізації	361	702	24000,00
Податкова накладна	27.09.2024	Відображено суму податкового зобов'язання з ПДВ у складі вартості відвантаженого товару	702	641/ПДВ	4000,00
Бухгалтерська довідка	27.09.2024	Списано балансову вартість товарів	902	281	15000,00
Сформовано фінансовий результат					
Бухгалтерська довідка	27.09.2024	4. Собівартість реалізованих товарів списано на фінансовий результат	791	902	15000,00
Бухгалтерська довідка	27.09.2024	Списано на фінансовий результат дохід, отриманий від реалізації партії товару	702	791	20000,00
Оплата товару покупцем					
Банківська виписка	07.10.2024	Отримано від покупця грошові кошти за реалізовану партію товарів	311	361	24000,00

Отже, дебіторська заборгованість покупців за реалізовані товари відображається одночасно з нарахуванням доходу від реалізації. При цьому сума дебіторської заборгованості включає податок на додану вартість.

Завдання до самостійної роботи

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій з обліку дебіторської заборгованості на підприємстві та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого проведена операція (табл. 8.2).

Таблиця 8.2 – Облік дебіторської заборгованості на підприємстві

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Відображено дебіторську заборгованість, визнану безнадійною, у складі інших операційних витрат в сумі, що перевищує величину РСБ		
	Частину заборгованості за позикою утримано із заробітної плати працівника		
	Довгострокову позику видано працівнику підприємства з каси		
	Відвантажено продукцію покупцеві		

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Надійшли грошові кошти в оплату відвантаженої продукції		
	Списано дебіторську заборгованість, визнану безнадійною, за рахунок раніше створеного РСБ		

Завдання 2. Підприємство створило РСБ у сумі 33000,00 грн. Згодом було прийнято рішення визнати дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги в сумі 18300,00 грн. безнадійною і списати її за рахунок РСБ. Напишіть проведення щодо господарських операцій по обліку створення і використання РСБ в таблиці 8.3.

Таблиця 8.3 – Облік створення і використання РСБ

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

Завдання 3. Підприємство на підставі договору постачання реалізує підприємству-резиденту готову продукцію на суму 90000,00 грн., у тому числі ПДВ 15000 грн.

Собівартість реалізованої продукції склала 60000 грн.

Реалізація здійснена на умовах:

– варіант 1 – подальшої оплати (табл. 8.4).

Необхідно відобразити вище зазначені операції в обліку (табл. 8.4 та 8.5).

Таблиця 8.4 – Облік операцій з покупцями-резидентами (перша подія – відвантаження продукції)

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

– варіант 2 – передоплати.

Таблиця 8.5 – Облік операцій з покупцями-резидентами (перша подія – отримання передоплати)

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

Завдання 4. Підприємство за договором позики видає своєму працівникові довгострокову безвідсоткову позику. Сума позики становить 15000,00 грн. Строк погашення позики, установлений у договорі, 5 років. Позика сплачуватиметься 7

числа кожного місяця шляхом утримання грошових коштів із заробітної плати працівника.

Необхідно відобразити вище зазначені операції в обліку (табл. 8.6).

Таблиця 8.6 – Облік дебіторської заборгованості

Первинний документ	Дата	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
			Дебет	Кредит	
1					
…					

Тема 9. ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ, ТОВАРІВ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Мета вивчення теми: вивчити сутність готової продукції як різновиду запасів; розглянути порядок організації обліку готової продукції та її реалізації; ознайомитися з документальним оформленням руху готової продукції та способами її оцінки; вивчити особливості обліку товарів при реалізації.

? Питання для опанування теоретичного матеріалу

9.1. Готова продукція, як різновиду запасів на підприємстві.
9.2. Бухгалтерський облік готової продукції.
9.3. Бухгалтерський облік товарів.

Укладіть словничок таких термінів та понять: готова продукція, оцінка готової продукції, товари, методи вибуття запасів, банківські платіжні картки.

Методичні рекомендації

Перше питання передбачає вивчення сутності поняття «готова продукція» (далі – ГП). Для цього необхідно розглянути визначення, наведені в законодавчих документах, таких як П(С)БО 9 «Запаси», Інструкції плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, ДСТУ 2960-94.

Вивчення другого питання передбачає вивчення рахунку обліку готової продукції 26 «Готова продукція» та методики відображення господарських операцій за цим рахунком. При вивченні даного питання слід розглянути документальне забезпечення операцій з готовою продукцією та вивчити відповідні первинні документи.

Третє питання передбачає вивчення обліку реалізації товарів на рахунку 28 «Товари» та методики відображення господарських операцій за цим рахунком.

? Питання для самоконтролю:

1. Назвіть відмінні риси готової продукції від інших видів запасів.
2. На яких рахунках ведеться облік готової продукції?
3. Що таке торгівельна націнка?
4. На яких рахунках ведеться облік товарів?
5. В яких випадках проводиться інвентаризація товарів в торгівлі?

Приклади розв'язання типових задач

Наприклад, на підприємстві роздрібної торгівлі вартість залишків товарів на 01.09.2024 р. становить 290000,00 грн.

Первісна вартість товарів дорівнює 174000,00 грн., а сума торгової націнки –116000,00 грн.

Протягом місяця підприємство придбало товари вартістю 45360,00 грн., у тому числі ПДВ 7560,00 грн.

Роздрібна вартість одержаних товарів – 63000,00 грн.

Продажна (роздрібна) вартість товарів, реалізованих у вересні 2024 року, становить 108000 грн.

На підставі наведених даних, розрахуємо середній відсоток торгової націнки та собівартість реалізованих товарів методом ціни продажу в табл. 9.1.

Таблиця 9.1 – Списання товарів методом ціни продажу

№ з/п	Показник	Одиниця виміру	Первісна (покупна) вартість	Сума торгової націнки (субрахунок 285)	Продажна вартість (субрахунок 282), гр. 4 + гр. 5
1	Залишок товарів на 01.09.2024 р.	грн.	174000,00	116000,00	290000,00
2	Надійшло товарів протягом місяця	грн.	37800,00	25200,00	63000,00
3	Разом (ряд. 1 + ряд. 2)	грн.	211800,00	141200,00	353000,00
4	Середній відсоток торгової націнки	%	(14120,00 : 353000,00)x100 = 40		
5	Реалізовано товари протягом місяця	грн.	64800 (108000,00 – 43200,00)	43200,00 (108000,00 x 40 : 100)	108000,00
6	Залишок товарів на 30.09.2016 р. (ряд. 3 - ряд. 5)	грн.	147000,00	98000,00	245000,00

Проведені розрахунки показали, що сума торгової націнки, яка припадає на товари, реалізовані підприємством у вересні 2024 року, становить 43200,00 грн.

У свою чергу, собівартість реалізованих за цей місяць товарів склала 64800,00 грн.

Завдання до самостійної роботи

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій з обліку дебіторської заборгованості на підприємстві та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого проведена операція (табл. 9.2).

Таблиця 9.2 – Господарські операції з руху запасів на підприємстві

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Відвантажено товари покупцю, відображено дохід від реалізації		
	Відображено дохід від реалізації готової продукції		
	Списано на собівартість реалізації нерозподілені постійні загальновиробничі витрати		
	Списано на фінансовий результат дохід від реалізації готової продукції		
	Списано на фінансовий результат собівартість реалізованої продукції		
	Списано виробничу собівартість продукції, реалізованої у звітному місяці		
	Відображено надходження на склад готової продукції за фактичною виробничою собівартістю		

Завдання 3. На 01.09.2024 р. у залишках товарів підприємства оптової торгівлі значилося 80 шт. пральних машин «Bosh» на суму 551200,00 грн. Собівартість придбання одиниці товару 6890,00 грн. У вересні 2024 року на підприємстві здійснено такі операції з купівлі-продажу пральних машин «Bosh»:

– 16.09.2016 р. надійшло 50 шт. за ціною 6800,00 грн./шт. (без урахування ПДВ);

– 22.09.2016 р. надійшло 30 шт. за ціною 6910,00 грн./шт. (без урахування ПДВ);

– 29.09.2016 р. надійшло 90 шт. за ціною 6830,00 грн./шт. (без урахування ПДВ);

– 20.09.2016 р. продано 100 пральних машин;

– 30.09.2016 р. продано 85 пральних машин.

Облік вибуття товарів згідно з наказом про облікову політику підприємства ведеться за методом собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО).

Необхідно: розрахувати собівартість реалізованих протягом місяця товарів та написати проведення господарських операцій в таблицю 9.3.

Таблиця 9.3 – Облік вибуття товарів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

Завдання 4. Підприємство роздрібної торгівлі веде облік за цінами продажу. Протягом місяця було реалізовано товар вартістю 228000,00 грн., у тому числі первісна вартість – 110000,00 грн., торгова націнка – 118000,00 грн.

Необхідно: написати проведення господарських операцій в таблицю 9.4.

Таблиця 9.4 – Облік реалізації товарів підприємством роздрібної торгівлі

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

10. ЗАВДАННЯ ДО ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ № 1

Методичні рекомендації

В процесі опрацювання першого завдання студент має згадати особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій по рахунках: 30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках», 33 «Інші кошти», 10 «Основні засоби», 15 «Капітальні інвестиції», 11 «Інші необоротні матеріальні активи» та субрахунках до них, відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, яка затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291.

Друге завдання полягає у розв'язуванні задачі щодо розрахунку ліміту каси. При розв'язуванні задачі слід згадати існуючі способи розрахунку «ліміту каси» на підприємстві. Разом з тим, слід згадати способи та строки здачі готівки до установ банку.

При рішенні третього завдання студенту слід пригадати існуючі способи надходження ОЗ та ІНМА на підприємство та особливості нарахування амортизації.

Окрім цього, опрацювання кожного з вищенаведених завдань передбачає заповнення первинних документів на підставі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88.

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого проведена операція (табл. 10.1).

Таблиця 10.1 – Проведення щодо господарських операцій

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Отримані по чеку грошові кошти на виплату авансу по відрядженню працівника		
	Перераховано передоплату за обладнання вітчизняному постачальнику		
	Повернений підзвітною особою залишок невитрачених сум, виданих на господарські потреби		
	Віднесено до первісної вартості основного засобу вартість доставки		
	Отримані по чеку грошові кошти з поточного рахунку підприємства на виплату заробітної плати		
	Введено в експлуатацію МНМА		

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Нараховано амортизацію на виробниче обладнання		
	Нараховано амортизацію на МНМА		
	Надійшли на поточний рахунок грошові кошти від покупців і замовників як оплата за поставлений товар, виконані роботи, надані послуги		
	Отримано на склад інструменти для ремонту виробничого обладнання		

Завдання 2. ТОВ «Афіна», що здійснює роздрібну торгівлю, відповідно до договору банківського обслуговування *№ 276/К-3 від 30.01.20 р.* здає виручку до банку *на р/р UA123998550000026008543561289 в АКБ «Гривня»* щодня.

Необхідно:

– розрахувати ліміт каси на підставі середньоденних надходжень готівки до каси та касових оборотів підприємства за останні 12 місяців, які наведено в таблиці 10.2;

– заповнити бланк розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі;

– встановлений ліміт затвердити внутрішнім наказом (розпорядженням) по підприємству. В тексті такого наказу слід зазначити, які 3 місяці прийнято до розрахунку ліміту каси, а також дату, з якої застосовуватиметься встановлений ліміт каси.

Таблиця 10.2 – Розрахунок ліміту каси ТОВ «Афіна»

№ з/п	Місяць	Кількість робочих днів	Надходження грошових коштів, що включаються до розрахунку			
			Виручка від реалізації товарів	Повернення невикористаних підзвітних сум	Орендна плата	Поворотна фінансова допомога
2023 рік						
1	Червень	?	14500,00	–	3000,00	–
2	Липень		17900,00	–	3000,00	–
3	Серпень		17300,00	750,00	3000,00	–
4	Вересень		29200,00	–	3000,00	–
5	Жовтень		10400,00	–	3000,00	16000,00
6	Листопад		21800,00	–	3000,00	–

№ з/п	Місяць	Кількість робочих днів	Надходження грошових коштів, що включаються до розрахунку			
			Виручка від реалізації товарів	Повернення невикористаних підзвітних сум	Орендна плата	Поворотна фінансова допомога
7	Грудень		12300,00	1400,00	3000,00	–
2024 рік						
8	Січень	?	24000,00	200,00	3000,00	–
9	Лютий		23800,00	–	3000,00	–
10	Березень		14200,00	–	3000,00	–
11	Квітень		22100,00	1800,00	3000,00	–
12	Травень		23200,00	–	3000,00	–

Товариство з обмеженої відповідальністю «Афіна»
м. Херсон, вул. Суха. 16

Касові обороти

№ з/п	Найменування показників	Фактично за три будь-які місяці поспіль з останніх дванадцяти, що передують строку встановлення (перегляду) ліміту каси
1	Готівкова виручка (надходження до кас, крім сум, що одержані з банків)	?
2	Середньоденні надходження (рядок 1 розділити на кількість робочих днів підприємства за три місяці)	?
3	Виплачено готівкою на різні потреби, а також на відрядження (крім виплат, пов'язаних з оплатою праці, пенсій, стипендій, дивідендів)	–
4	Середньоденна видача готівки (рядок 3 розділити на кількість робочих днів підприємства за три місяці)	–
Найменування показника		Установлено підприємством
Ліміт залишку готівки в касі		?
Найменування показника		Визначається строк здавання готівкової виручки (готівки) та зазначаються реквізити договорів банківських рахунків
Строки здавання готівкової виручки (готівки)		?

Керівник підприємства *Безносенко «01» червня* 2024 року. М. П.
Головний (старший) бухгалтер *Коломієць «01» червня* 2024 року.

Завдання 3. ТОВ «Афіна» придбало принтер «Canon» в бухгалтерію підприємства. Вартість принтеру, відповідно до отриманої накладної постачальника № 125 від 01.10.2024 р. 12 000,00 грн., без ПДВ.

Товар сплачено в день отримання 01.10.2024 р.

Відповідно до облікової політики ТОВ «Афіна», амортизація МНМА нараховується методом «100%» – 100% вартості МНМА амортизують у першому місяці його використання.

Необхідно:

– скласти бухгалтерські проведення щодо оприбуткування та введення в експлуатацію принтера «Canon» (табл. 10.3);

– скласти наказ про створення комісії та наказ про введення в експлуатацію принтера «Canon»;

– завантажити бланк та заповнити Акт введення в експлуатацію інших необоротних матеріальних активів за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 13.09.2016 № 818.

Таблиця 10.3 – Бухгалтерські проведення щодо оприбуткування та введення в експлуатацію принтера «Canon»

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
…			

Критерії оцінювання знань студентів

За підсумками першого завдання студент може отримати 5 балів. Для цього необхідно написати відповіді на десять проведень щодо господарських операцій та вказати назву первинних документів до них. За правильну відповідь щодо кожного з десяти проведень студент отримує один бал. Якщо студент надав правильну відповідь стосовно назви первинного документу, а вказав неправильну кореспонденцію або навпаки – він отримує 0,25 балів.

Правильне розв’язання другого завдання передбачає отримання студентом 2,5 балів.

Правильне вирішення третього завдання передбачає отримання студентом 2,5 балів.

В підсумку, за результатом розв’язування завдань до проміжного контролю № 1 студент може отримати 10 балів.

11. ЗАВДАННЯ ДО ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ № 2

Методичні рекомендації

В процесі опрацювання першого завдання студент має згадати особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій по рахунках: 12 «Нематеріальні активи», 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи», 26 «Готова продукція», 28 «Товари» та субрахунках до них, відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, яка затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291.

Друге завдання полягає у розв'язуванні задачі щодо введення в експлуатацію об'єкта НМА. Для цього студенту слід пригадати існуючі способи надходження НМА на підприємство та особливості нарахування амортизації.

При рішенні третього завдання студенту необхідно згадати особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з реалізації готової продукції, як різновиду запасів. Слід пригадати умови визнання доходу при відвантаженні товару, які перелічені в п. 8 П(С)БО 15 «Дохід».

Окрім цього, опрацювання кожного з вищенаведених завдань передбачає заповнення первинних документів на підставі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88.

Завдання 1. Напишіть проведення щодо господарських операцій та вкажіть назву первинного документу, на підставі якого проведена операція (табл. 11.1.).

Таблиця 11.1 – Проведення щодо господарських операцій

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Перераховано аванс за об'єкт НМА		
	Нараховано амортизацію об'єкта НМА прямолінійним методом		
	Введено в експлуатацію об'єкт НМА		
	Відвантажено продукцію покупцеві		
	Надійшли грошові кошти в оплату відвантаженої продукції		
	Відображено дебіторську заборгованість, визнану безнадійною, у складі інших операційних витрат в сумі, що перевищує величину РСБ		
	Відображено дохід від реалізації готової продукції		

Первинний документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
	Списано на фінансовий результат собівартість реалізованої продукції		
	Відвантажено товари покупцю, відображено дохід від реалізації		
	Списано на фінансовий результат дохід, отриманий від реалізації партії товару		

Завдання 2. ТОВ «Афіна» здійснило витрати на створення торгівельної марки. Витрати на створення торгівельної марки склали:

– заробітна плата дизайнера Король Катерини Іванівни за січень 2024 р. – 28800,00 грн.;

– нарахування на заробітну плату дизайнера Король Катерини Іванівни за січень 2024 р. – 6336,00 грн.

Право власності на торгівельної марки підтверджене свідоцтвом № 78 від 10.02.2024 р.

Підготовкою і поданням заявки для отримання патенту на промисловий зразок займалася ТОВ «Патент», вартість послуг склала 4200,00 грн., без ПДВ. 11.02.2024 перераховано 100% ТОВ «Патент» в сумі 4200,00 грн., без ПДВ.; 16.02.2024 р. з ТОВ «Патент» підписано акт наданих послуг № 20 на суму 4200,00 грн., без ПДВ.

18.02.2024 р. ТОВ «Афіна» сплачено збори, пов'язані з отриманням патенту на промисловий зразок до патентного відомства ДП «Укрпатент» в сумі 1050,00 грн., без ПДВ. Цією ж датою підписано акт наданих послуг № 8 на суму сумі 1050,00 грн., без ПДВ.

20.02.2024 р. з автором підписано договір про передачу підприємству-роботодавцеві виключних майнових прав на торгівельної марки та введено об'єкт НМА в експлуатацію.

Необхідно:

1. Відобразити вищезазначені операції в бухгалтерському обліку та визначити первісну вартість НМА (табл. 11.2);

Таблиця 11.2 – Проведення до господарських операцій з введення в експлуатацію об'єкта НМА, створеного власними силами

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

2. Ввести об'єкт НМА в експлуатацію (скласти наказ на створення комісії, наказ на введення в експлуатацію об'єкта інтелектуальної власності, завантажити бланк Акту введення господарський оборот об'єкта інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та

списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 22.11.2004 № 732 та заповнити його);

3. Відповідно до облікової політики ТОВ «Афіна», амортизація нематеріальних активів нараховується прямолінійним методом. Розрахуйте суму зносу за кожен місяць 2024 р., відобразивши господарські операції в обліку.

Завдання 3. ТОВ «Афіна» у жовтні 2024 р. реалізовано готову продукцію «Пральний порошок АВС» 800 штук по 876,00 грн/шт, в тому числі ПДВ 176,00 грн/шт. ТОВ «Шик».

Собівартість реалізованої продукції склала 288000,00 грн. Реалізація здійснена на умовах подальшої оплати.

Відповідно до умов договору, перевезення товару здійснюється силами покупця.

22.10.2024 р. відвантажено продукцію покупцеві згідно Рахунку на оплату покупцю № 1 від 22.10.2024 р. на загальну суму 700800,00 грн. (у тому числі ПДВ 116800,00 грн.) та Договору № 1 від 22.10.2024 р.

22.11.2024 р. надійшли грошові кошти в оплату відвантаженої продукції в сумі 700800,00 грн., у тому числі ПДВ 116800,00 грн. на поточний рахунок ТОВ «Афіна» від покупця ТОВ «Шик».

Необхідно відобразити вище зазначені операції в обліку (табл. 11.3).

Таблиця 11.3 – Облік операцій з покупцями-резидентами

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

Критерії оцінювання знань студентів

За підсумками першого завдання студент може отримати 5 балів. Для цього необхідно написати відповіді на десять проведень щодо господарських операцій та вказати назву первинних документів до них. За правильну відповідь щодо кожного з десяти проведень студент отримує один бал. Якщо студент надав правильну відповідь стосовно назви первинного документу, а вказав неправильну кореспонденцію або навпаки – він отримує 0,25 балів.

Правильне розв'язання другого завдання передбачає отримання студентом 2,5 балів.

Правильне вирішення третього завдання передбачає отримання студентом 2,5 балів.

В підсумку, за результатом розв'язування завдань до підсумкового контролю № 2 студент може отримати 10 балів.

12. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Методичні рекомендації

В процесі опрацювання першого завдання студент має згадати особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій по рахунках: 15 «Капітальні інвестиції», 10 «Основні засоби», 31 «Рахунки в банках», 33 «Інші кошти» та субрахунках до них, відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, яка затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. Склавши проведення господарських операцій, студент має здійснити введення в експлуатацію об'єкта ОЗ. Для цього студенту слід пригадати існуючі способи надходження ОЗ на підприємство та методи нарахування амортизації.

В процесі вирішення другого завдання студенту слід згадати особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій по рахунку 28 «Товари» в оптовій торгівлі. Також слід згадати умови визнання доходу при відвантаженні товару, які перелічені в п. 8 П(С)БО 15 «Дохід».

Окрім цього, опрацювання кожного з вищенаведених завдань передбачає заповнення первинних документів на підставі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88.

Завдання 1. ТОВ «Афіна» придбало виробниче обладнання в китайської компанії «Sun Shine», один із складів якої знаходиться в Німеччині. Господарські операції здійснювались в такій послідовності:

1. 18.01.2024 р. перераховано 100% передоплату в сумі 96 000,00 євро за виробниче обладнання; в цей же день здійснено купівлю валюти в сумі 96 000,00 євро; курс на міжбанку склав 41,2200 грн/євро; курс НБУ 41,2100 грн/євро; комісія за здійснення імпортного платежу склала 600,00 грн; комісія за купівлю валюти склала 1% від суми купівлі валюти;

2. 25.01.2024 р. перераховано 100% передоплату за доставку обладнання ТОВ «Далекобій» в сумі 185000,00 грн., без ПДВ., з Німеччини;

3. 15.02.2024 р. перераховано ПДВ на Запорізьку митницю в сумі 680000,00 грн.;

4. 15.02.2024 р. сплачено ФОП Кім Е.М. за послуги митного оформлення. Цією ж датою від ФОП Кім Е.М. отримано акт виконаних робіт в сумі 10000,00 грн., без ПДВ.;

5. 15.02.2024 р. ТОВ «Далекобій» обладнання доставлено покупцеві, виконано послуги з доставки в повному обсязі, що підтверджується актом виконаних робіт № 239 від 15.02.2024 р. в сумі 185000,00 грн., без ПДВ. Також перевізником надано в бухгалтерію ТОВ «Афіна» документи, які були передані постачальником: Контракт, Інвойс, пакувальні листи, специфікації, паспорт на обладнання, CMR;

6. 15.02.2024 р. ФОП Кім Е.М. складено вантажно-митну декларацію, за якою фактична сума ПДВ, сплачена до бюджету, склала 666000,00 грн, митний збір 800,00 грн.;

7. Обладнання введено в експлуатацію22.03.2024 р.

Необхідно:

1. Відобразити вищезазначені операції в бухгалтерському обліку та визначити первісну вартість основного засобу (табл. 12.1);

Таблиця 12.1 – Проведення до господарських операцій з введення в експлуатацію ОЗ

№ з/п	Зміст операції	Первинний документ	Дт	Кт	Сума, грн
1					
…					

2. Ввести виробниче обладнання в експлуатацію (скласти наказ на створення комісії, наказ на введення в експлуатацію ОЗ, завантажити бланк Акту введення в експлуатацію ОЗ за формою, яку затверджено Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818 та заповнити його);

3. Завантажити бланк «Довідки 20 ОПП», затверджений Наказом Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів» від 09.12.2011 № 1588 та заповнити даний звіт задля подачі в ДПС;

4. Відповідно до облікової політики ТОВ «Афіна», амортизація основних засобів нараховується прямолінійним методом. Розрахуйте суму зносу за кожен місяць 2024 р., відобразивши господарські операції в обліку.

Завдання 2. У жовтні 2024 р. ТОВ «Афіна», яке займається оптовою торгівлею товарами, здійснено закупівлю товару з метою подальшого продажу, що підтверджується вхідною Видатковою накладною № 87 від 02.10.2024 р. від ТОВ «Блонд» за Договором № 01/10/20-1 від 01.10.2024р.:

– «Піна для волосся Велла» – 1800 шт. по 42,00 грн./шт., в тому числі ПДВ 7,00 грн./шт.;

– «Універсальні ножиці» – 1200 шт. по 120,00 грн./шт., в тому числі ПДВ 20,00 грн./шт.;

Поставка товарів здійснювалась на умовах відстрочення платежу на 90 днів з моменту поставки товару. Постачальником в установлений законом термін зареєстровано в ЄРПН податкову накладну.

04.12.2024 р. в повному обсязі погашено заборгованість за дану поставку.

12.12.2024 р. ТОВ «Афіна» відвантажено товари ТОВ «Золоті ножиці», що підтверджується Видатковою накладною № 39 від 12.12.2024 р. в асортименті:

– «Універсальні ножиці» – 200 шт. по 240,00 грн./шт., в тому числі ПДВ 40,00 грн./шт.;

Поставка товарів здійснювалась на умовах відстрочення платежу на 30 днів з моменту поставки товару. Постачальником в установлений законом термін зареєстровано в ЄРПН податкову накладну.

24.12.2024 р. ТОВ «Золоті ножиці» в повному обсязі погашено заборгованість перед ТОВ «Афіна» за дану поставку.

Окрім цього, 24.12.2024 р., ТОВ «Афіна» отримано передоплату за товар «Піна для волосся Велла» від ТОВ «Шик» в сумі 660,00 грн., в тому числі ПДВ 110,00 грн. за товар;

28.12.2024 р. товар «Піна для волосся Велла» в кількості 10 шт. по 66,00 грн./шт., в тому числі ПДВ 11,00 грн./шт. відвантажено покупцеві, що підтверджується Видатковою накладною № 45 від 28.12.2024 р.

Відповідно до облікової політики ТОВ «Афіна», для вибуття запасів застосовується метод ФІФО.

Необхідно:

– написати проведення господарських операцій в таблицю 12.2.

Таблиця 12.2 – Відвантаження товарів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1				
…				

Критерії оцінювання знань студентів

За підсумками виконання першого та другого завдання студент може отримати по 10 балів. Для цього йому необхідно написати рішення щодо поставлених завдань.

В підсумку, за правильне рішення двох завдань студент отримує 20 балів.

В разі наявності помилок або неточностей в розрахунках, викладач на свій розсуд оцінює дане завдання.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Охарактеризуйте систему бухгалтерського обліку.
2. Дайте визначення сутності фінансового та управлінського обліків.
3. Окресліть предмет і метод бухгалтерського обліку.
4. Розкрийте структуру бухгалтерського балансу.
5. Дайте характеристику системі подвійного запису.
6. Охарактеризуйте рівні регулювання бухгалтерського обліку в Україні.
7. Охарактеризуйте способи ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.
8. Наведіть форми бухгалтерського обліку.
9. Що являє собою облікова політика та яке її призначення на підприємстві?
10. Якими документами регламентовано обов'язкові реквізити первинного документа та в зміст суть цих реквізитів?
11. Охарактеризуйте організаційні аспекти готівкових розрахунків на підприємстві.
12. Охарактеризуйте способи розрахунку ліміту залишку готівки в касі.
13. Назвіть особливості надходження та видачі готівки з каси підприємства.
14. Визначте особливості ведення касової книги.
15. Наведіть підстави для виплати готівки з каси підприємства.
16. Які рахунки відкривають в установах банку вітчизняні підприємства?
17. Дайте визначення поняття «курсова різниця».
18. Охарактеризуйте особливості використання та обліку грошових коштів за допомогою корпоративної платіжної картки.
19. Наведіть депозитні рахунки підприємства.
20. Які рахунки використовують підприємства для обліку безготівкових грошових коштів?
21. Охарактеризуйте сутність необоротних активів.
22. Що являють собою основні засоби за П (С)БО 7«Основні засоби»?
23. Назвіть вартісний критерій основних засобів за ПКУ.
24. Охарактеризуйте методи нарахування амортизації ОЗ.
25. Наведіть рахунки, які використовуються для нарахування амортизації ОЗ.
26. Охарактеризуйте сутність нематеріальних активів як об'єкта обліку.
27. Які є критерії визнання нематеріальних активів в законодавстві?
28. Наведіть групи нематеріальних активів, визначені ПКУ.
29. Назвіть способи надходження та вибуття НМА на підприємство.
30. Охарактеризуйте методи нарахування амортизації НМА.
31. Визначте сутність запасів на підприємстві.
32. Охарактеризуйте основні аспекти надходження запасів на підприємство.
33. Охарактеризуйте методи оцінки вибуття запасів.
34. На яких рахунках ведеться облік запасів підприємства?
35. На чому ґрунтується оцінка запасів за методом ФІФО?

36. Дайте визначення поняття «дебіторська заборгованість» та назвіть її види.

37. Охарактеризуйте критерії визнання дебіторської заборгованості.

38. На яких рахунках ведеться облік дебіторської заборгованості?

39. Дайте характеристику поняття «резерв сумнівних боргів».

40. Охарактеризуйте рахунки, на яких ведеться облік касових розрахунків.

41. Охарактеризуйте сутність готової продукції на підприємстві.

42. Розкрийте особливості оцінки готової продукції.

43. На яких рахунках ведеться облік готової продукції?

44. Розкрийте особливості обліку товарів при їх реалізації на території України.

45. Охарактеризуйте особливості обліку реалізації товарів з використанням БПК.

46. Охарактеризуйте рахунки, на яких ведеться облік товарів в торгівлі.

47. Охарактеризуйте рахунки, на яких ведеться облік готової продукції.

48. Охарактеризуйте рахунки, на яких ведеться облік нематеріальних активів.

49. Охарактеризуйте рахунки, на яких ведеться облік основних засобів.

50. Охарактеризуйте рахунки, на яких ведеться облік експортних та імпортних операцій.

51. Охарактеризуйте виробничий метод нарахування амортизації.

52. Охарактеризуйте прямолінійний метод нарахування амортизації.

53. Охарактеризуйте кумулятивний метод нарахування амортизації.

54. Охарактеризуйте метод прискореного зменшення залишкової вартості при нарахуванні амортизації.

55. Охарактеризуйте виробничий метод нарахування амортизації.

56. Охарактеризуйте специфічні особливості нематеріальних ресурсів.

57. Охарактеризуйте способи визнання нематеріальних активів в бухгалтерському обліку.

58. Охарактеризуйте порядок формування первісної вартості нематеріальних активів при придбанні за грошові кошти.

59. Охарактеризуйте порядок формування первісної вартості основних засобів при придбанні за грошові кошти.

60. Охарактеризуйте порядок формування первісної вартості нематеріальних активів при самостійному створенні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі та нормативні акти:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. С. 71–85.

2. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08 липня 2010 року № 2464-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 61. С. 13–31.

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. *Офіційний вісник України.* 2013 р., № 19, С. 97–110.

4. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0168-95

5. Про затвердження порядку подання фінансової звітності : Постанова кабінету міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. *Офіційний вісник України*. 2000. № 9. С. 21–29.

6. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, наказ Мінфіну від 02.09.2014 р. № 879. *Офіційний вісник України*. 2000. № 91. С. 560–569.

7. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів: наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 № 2. *Бізнес: законодавство та практика*. 2007. № 9. С. 3–16.

8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: http://zakon2. rada.gov.ua/laws/show/z0893-99

9. Про ведення касових операцій у національній валюті України: Положення Національного банку України від 29.12.2017 р. № 148. *Офіційний вісник України.* 2018. № 10, С. 49–67.

10. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. *Офіційний вісник України.* 1999. № 50. С. 442–454.

11. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. *Офіційний вісник України.* 2000. № 3. С. 181–189.

12. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. *Офіційний вісник України.* 2018. № 54. С. 19–26.

13. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» : Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193. *Офіційний вісник України.* 2000. № 34. С. 212–221.

13. Про затвердження Національного положення (стандарту)

бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. *Офіційний вісник України.* 2000. № 21. С. 99–115.

14. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393– VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text

15. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : Наказ Міністерства фінансів від 18.10.1999 р. № 242. *Офіційний вісник України.* 1999. № 44. С. 229–236.

16. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. *Офіційний вісник України.* 1999. № 44. С. 236–245.

17. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів : Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. *Бізнес: законодавство та практика*. 2007. № 9. С. 3–15.

18. Про затвердження форми Звіту про використання коштів / електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, та Порядку його складання : Наказ Міністерства фінансів України від 28.09.2015 № 841. *Офіційний вісник України.* 2015. № 86. С. 64–76.

19. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237. *Офіційний вісник України.* 1999. № 43. С. 18–26.

20. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. *Офіційний вісник України.* 2013. № 19. С. 97–113.

21. Про затвердження Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів : Постанова Правління національного банку України від 29.07.2022 № 164. *Офіційний вісник України.* 2022. № 64. С. 105–118.

Основна:

1. Войтенко Т., Голенко О., Казанова М., Павленко О., Савченко О., Кучерова О. Справжній бухоблік : інтерактивна книга. Харків : Фактор, 2023. 1072 с.

2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит». 7-ме вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2006. 832 с.

3. Бурлан С. А., Філімонова О. Б. Бухгалтерський облік. Практикум : навч. посіб. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 76 с.

4. Краєвський М. В., Колісник О. П., Гуріна Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с.

5. Гончарова В. Г. Фінансовий облік ІІ : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 141 с.

6. Усатенко О. В. Бухгалтерський облік та звітність організацій : навч.

посіб. : Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 74 с.

Додаткова:

1. Гороховець Ю. А. Актуальні питання оплати праці : посібник. Запоріжжя : Профі Принт, 2024. 192 с.

2. Лаговська О. А., Легенчук С. Ф., Кузь В. І., Кучер С. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 418 с.

3. Гороховець Ю. А. Облік і аналіз нематеріальних активів в системі вартісно-орієнтованого управління: дис. … канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2018. 287 с.

Інформаційні ресурси:

1. Сайт «Бухгалтер 911» : Розділ «Нормативна база». URL: https://buhgalter911.com

2. Сайт «Все про бухгалтерський облік». Розділ «Нормативна база». URL: http://www.vobu.com.ua

3. Сайт «Податки та бухгалтерський облік». Розділ «Журнали». URL: облік http://www.nibu.faktor.ua

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Войтенко Т., Голенко О., Казанова М., Павленко О., Савченко О., Кучерова О. Справжній бухоблік : інтерактивна книга. Харків : Фактор, 2023. 1072 с.

2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит». 7-ме вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2006. 832 с.

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. С. 71–85.

4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. *Офіційний вісник України.* 2013 р., № 19, С. 97–110.

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: http://zakon2. rada.gov.ua/laws/show/z0893-99

6. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0168-95

7. Про ведення касових операцій у національній валюті України: Положення Національного банку України від 29.12.2017 р. № 148. *Офіційний вісник України.* 2018. № 10, С. 49–67.

8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. *Офіційний вісник України.* 1999. № 50. С. 442–454.

9. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. *Офіційний вісник України.* 2000. № 3. С. 181–189.

10. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. *Офіційний вісник України.* 2018. № 54. С. 19–26.

11. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» : Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193. *Офіційний вісник України.* 2000. № 34. С. 212–221.

12. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. *Офіційний вісник України.* 2000. № 21. С. 99–115.

13. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393– VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text

14. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : Наказ Міністерства фінансів від 18.10.1999 р. № 242. *Офіційний вісник України.* 1999. № 44. С. 229–236.

15. Гороховець Ю. А. Облік і аналіз нематеріальних активів в системі вартісно-орієнтованого управління : дис. … канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2018. 287 с.

16. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. *Офіційний вісник України.* 1999. № 44. С. 236–245.

17. Про затвердження форми Звіту про використання коштів / електронних грошей, виданих на відрядження або під звіт, та Порядку його складання : Наказ Міністерства фінансів України від 28.09.2015 № 841. *Офіційний вісник України.* 2015. № 86. С. 64–76.

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237. *Офіційний вісник України.* 1999. № 43. С. 18–26.

19. Про затвердження Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів : Постанова Правління національного банку України від 29.07.2022 № 164. *Офіційний вісник України.* 2022. № 64. С. 105–118.

Навчально-методичне видання
(*українською мовою*)

ГОРОХОВЕЦЬ ЮЛІЯ АНАТОЛІЇВНА

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І

Методичні рекомендації до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
спеціальності «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

Рецензент *В. П. Гринь*

Відповідальний за випуск *Н. М. Проскуріна*

Коректор *Ю. А. Гороховець*